निमित्तभूते सति 'अमृतं' अविनश्वरं, हविः, 'दुहानाः' सम्पादयन्तः, वयं, 'क्षुधन्तरेम'। कीदृशीं क्षुधं, 'दुरितिं' दुर्गतियुक्तां। अतएव महाभारते स्मर्य्यते,

वासुदेव जरा कष्टं कष्टं धनविपर्य्ययः।
पुत्रशोकस्ततः कष्टं कष्टात् कष्टतरं क्षुधा॥ इति

'दुरिष्टं' दुर्यागफलभूताम्॥

तत्रैव याज्यामाह। "पुरन्दराय वृषभाय धृष्णवे। अषाढाय सहमानाय मीढुषे। इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद्दुहाना। उरुं कृणोतु यजमानाय लोकम्" इति। इयं 'ज्येष्ठा' नक्षत्ररूपा, 'इन्द्रार्थं 'मधुमद्दुहाना' मधुरं हविः सम्पादयन्ती, 'यजमानाय', 'उरुं' विस्तीर्णं, 'लोकं', करोतु। कीदृशायेन्द्राय, 'पुरन्दराय' असुर-पुराणां दारयित्रे, 'वृषभाय' कामानां वर्षयित्रे, 'धृष्णवे' धार्ष्ट्ययुक्ताय, 'अषाढाय' केनाप्यपरिभूताय, 'सहमानाय' वैरिणामभिभवित्रे, 'मीढुषे' वृष्ट्या सेचकाय॥

अथ तृतीयस्य पुरोऽनुवाक्यामाह। "मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय। पराच्येतु निर्ऋतिः पराची। गोभिर्नक्षत्रं पशुभिः समक्तम्। अहर्भूयाद्यजमानाय मह्यम्" [२] इति। यदिदं 'मूलाख्यं नक्षत्रं तत् सेविला 'वीरवतीं' शूरभटयुक्तां, 'प्रजां' पुत्रादिकां, 'विदेय' लभेय। 'निर्ऋतिः' काचिद्राक्षसदेवता, 'पराची' पराङ्मुखी भूत्वा, 'पराची' पुनरावृत्तिरहितेन मार्गेण 'एतु' इतो गच्छतु। 'मह्यं' 'यजमानाय', मूलाख्य-